

Folkekirken ... understøttes som sådan af staten

OPLÆG CHR.BORG 23. JANUAR 2019

STEN SCHAUMBURG-MÜLLER, PROFESSOR, DR.JUR.

SYDDANSK UNIVERSITET

Retligt dilemma – eller en balance

- ▶ Grundlovens § 4
 - ▶ vs
- ▶ EMRK art. 14 (om diskrimination)
 - ▶ og art. 9 (om religionsfrihed) og evt P1, art. 1 om ejendom (herunder skattebetaling)
- ▶ I praksis en ganske fornuftig balance
 - ▶ Men nok ikke den med størst principiel klarhed

Hvordan understøtter staten folkekirken?

- ▶ 1) Økonomisk
- ▶ 2) Symbolsk, praktisk
- ▶ 3) Administrativt

Økonomisk understøttelse

- ▶ 2018: samlet finanslov 998 mia (= 998.000 mio) kr.
- ▶ 2013: Kirkeskat 8.065 mio. kr.
- ▶ 2013: 758 mio.kr. fra stat til Folkekirke *ud over kirkeskat*
- ▶ Dvs ikke noget voldsomt stort beløb

Økonomisk understøttelse

- ▶ Betaling *uden om* kirkeskatten et problem i forhold til ikke-diskrimination?
 - ▶ Dvs et ikke-frivilligt bidrag til Folkekirken for alle

Økonomisk understøttelse

- ▶ Betaling *uden om* kirkeskatten et problem i forhold til ikke-diskrimination?
 - ▶ Dvs et ikke-frivilligt bidrag til Folkekirken for alle
- ▶ Højesteret 8. nov. 2007: Nej

Økonomisk understøttelse

- ▶ Betaling uden om kirkeskatten et problem i forhold til ikke-diskrimination?
- ▶ Højesteret 8. nov. 2007: Nej
- ▶ Begrundelse
- ▶ "indirekte" ikke direkte (som via kirkeskat)

Økonomisk understøttelse

- ▶ Hvad betyder det? Vel ikke helt klart
- ▶ Hvis *al* understøttelse af Folkekirken gik gennem almindelige skatter, ville det være diskrimination
- ▶ Så er det størrelsen?
- ▶ kombineret med det indirekte?
- ▶ og med at EMD er tilbageholdende med at blande sig?

Symbolsk-praktisk

- ▶ fx
- ▶ Helligdagsloven
- ▶ Folkeskoleloven med undervisning og prøver i kristendomskundskab
- ▶ Navnelov (navngivning v/ dåb)
- ▶ ...

Administrativ støtte

- ▶ Staten leverer
 - ▶ De store beslutninger via Folketing og regering
 - ▶ En forvaltning, herunder Kirkeministeriet

Administrativ støtte

- ▶ Med den virkning
 - ▶ *at* besværlige spørgsmål løses politisk
 - ▶ Som fx kvindelige præster og vielse af personer af samme køn
 - ▶ *og at* kirken reguleres af forvaltningsretten, ikke foreningsretten

Besværlige beslutninger

- ▶ Højesterets dom 23. marts 2017
 - ▶ "Kompetencen til at regulere folkekirkens forhold tilkommer lovgivningsmagten og regeringen,
 - ▶ der har et betydeligt skøn med hensyn til, hvilke grænser det evangelisk-lutherske bekendelsesgrundlag sætter for en sådan regulering."

Forvaltningsret

- ▶ Kirken er underlagt forvaltningsretten
- ▶ Ikke foreningsretten
- ▶ Understøttelse?
 - ▶ Forvaltningsretten indeholder
 - ▶ Lighedsgrundsætning
 - ▶ Hjemmelskrav (klart lovgrundlag)
 - ▶ Forbud mod magtfordrejning (ulovlige hensyn)
 - ▶ mv

Forvaltningsret

- ▶ Højesterets dom 15. september 2005
 - ▶ Om eksklusion af et medlem af Folkekirken
 - ▶ Krav om klar hjemmel
 - ▶ Ikke magtfordrejning (ulovlige hensyn)